

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 30 august 2019
sj.e(2019)6098596

Acte de procedură

**DOMNULUI PREȘEDINTE ȘI MEMBRILOR CURȚII DE JUSTIȚIE
A UNIUNII EUROPENE**

OBSERVAȚII SCRISE

prezentate, în temeiul articolului 23 alineatul al doilea din Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, de către Comisia Europeană, reprezentată de domni Hannes Krämer și Martin Wasmeier, consilieri juridici, și de domnul Ion Rogalski, membri ai Serviciului juridic al Comisiei Europene, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Serviciul juridic, Greffe contentieux, BERL 1/169, 1049 Bruxelles, acceptând comunicarea prin intermediul e-Curia a tuturor actelor de procedură,

în cauza C-379/19

Direcția Națională Anticorupție – Serviciul Teritorial Oradea,

având ca obiect cererile de decizie preliminară formulate, în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene de către Tribunalul Bihor (România), privind interpretarea anumitor prevederi din Tratatul privind Uniunea Europeană, din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și din Decizia Comisiei 2006/928/CE de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

Comisia Europeană are onoarea să prezinte Curții următoarele observații:

I. CADRUL JURIDIC

A. Dreptul Uniunii Europene

1. Articolul 47 („Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) prevede următoarele:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată. [...].”

2. Potrivit prevederilor articolului 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), *„Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați”.*
3. Articolul 4 alineatul (3) din TUE prevede următoarele:

„În temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate.

Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii.

Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii.”

4. Articolul 19 alineatele (1) și (2) din TUE prevede următoarele:

„(1) „Curtea de Justiție a Uniunii Europene cuprinde Curtea de Justiție, Tribunalul și tribunale specializate. Aceasta asigură respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor.

Statele membre stabilesc căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.

(2) [...] Judecătorii și avocații generali ai Curții de Justiție, precum și judecătorii Tribunalului sunt aleși dintre personalitățile care prezintă toate garanțiile de independență și care întrunesc condițiile prevăzute la articolele 253 și 254 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. [...].”

5. Articolele 37 și 38 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Bulgaria și a României și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană („Actul de aderare”) prevăd următoarele:

„Articolul 37

În cazul în care Bulgaria sau România nu și-a îndeplinit angajamentele asumate în contextul negocierilor de aderare, determinând o perturbare semnificativă a bunei funcționări a pieței interne, inclusiv orice angajamente asumate în cadrul politicilor sectoriale care privesc activități economice cu efecte transfrontaliere, ori pericolul iminent al unei atari perturbări, Comisia poate să adopte măsurile corespunzătoare până la împlinirea unui termen de cel mult trei ani de la data aderării, la cererea motivată a unui stat membru sau din proprie inițiativă.

Măsurile sunt proporționale și se acordă prioritate acelor dintre ele care perturbă cel mai puțin funcționarea pieței interne și, după caz, aplicării mecanismelor sectoriale de salvagardare în vigoare. Asemenea măsuri de salvagardare nu pot fi utilizate ca mijloace arbitrare de discriminare sau de restrângere disimulată a comerțului dintre statele membre. Clauza de salvagardare poate fi invocată chiar și înainte de aderare în temeiul concluziilor urmării îndeplinirii angajamentelor asumate în negocieri, iar măsurile adoptate intră în vigoare la data aderării, cu excepția cazului în care acestea prevăd o dată ulterioară. Măsurile nu pot fi menținute mai mult decât este strict necesar și, în orice caz, sunt revocate la data la care angajamentul corespunzător este îndeplinit. Măsurile pot fi totuși aplicate dincolo de termenul prevăzut la alineatul de mai sus atât timp cât angajamentele corespunzătoare nu au fost îndeplinite. Ca răspuns la progresele realizate de noul stat membru în cauză în îndeplinirea angajamentelor sale, Comisia poate adapta în mod corespunzător măsurile luate. Comisia informează Consiliul cu suficient timp înaintea revocării regulamentelor și deciziilor europene prin care sunt stabilite măsurile de salvagardare și ține seama întocmai de orice observații formulate în acest sens de către Consiliu.

Articolul 38

În cazul în care, în Bulgaria sau în România, există deficiențe semnificative sau un risc iminent privind apariția unor asemenea deficiențe în transpunerea, stadiul aplicării sau asigurarea respectării deciziilor-cadru sau a oricăror altor angajamente, instrumente de cooperare și decizii privind recunoașterea reciprocă în domeniul dreptului penal în conformitate cu titlul VI al Tratatului UE, precum și a directivelor și regulamentelor privind recunoașterea reciprocă în domeniul dreptului civil în conformitate cu titlul IV din Tratatul CE, Comisia poate să adopte, până la împlinirea unui termen de cel mult trei ani de la data aderării, la cererea motivată a unui stat membru sau din proprie inițiativă și după consultarea statelor membre, măsurile corespunzătoare și să precizeze condițiile și modalitățile în care aceste măsuri intră în vigoare.

Măsurile pot lua forma suspendării provizorii a aplicării dispozițiilor și hotărârilor corespunzătoare în relațiile dintre Bulgaria sau România și oricare alt ori alte state membre, fără să aducă atingere continuării cooperării judiciare strânse. Clauza de salvagardare poate fi invocată chiar înainte de aderare în temeiul concluziilor urmării îndeplinirii angajamentelor asumate în negocieri, iar măsurile adoptate intră în vigoare la data aderării, cu excepția cazului în care acestea prevăd o dată ulterioară. Măsurile nu pot fi menținute mai mult decât este strict necesar și, în orice caz, sunt revocate la data la care deficiențele sunt remediate. Măsurile pot fi totuși aplicate dincolo de termenul prevăzut la alineatul (1) atât timp cât aceste deficiențe subzistă. Ca răspuns la progresele realizate de noul stat membru în cauză în remedierea deficiențelor identificate, Comisia poate adapta în mod corespunzător măsurile luate, după consultarea statelor membre. Comisia informează Consiliul cu suficient timp înaintea revocării măsurilor de salvagardare și ține seama întocmai de orice observații formulate în acest sens de către Consiliu.”

6. Decizia Comisiei 2006/928/CE din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JO L 354, p. 56, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55) prevede următoarele:

„Articolul 1

În fiecare an, până la 31 martie cel târziu, iar în primul an la 31 martie 2007, România prezintă Comisiei un raport privind progresele realizate în vederea atingerii fiecăruia dintre obiectivele de referință enumerate în anexă.

Comisia poate, în orice moment, să ofere ajutor tehnic prin diverse mijloace sau să colecteze ori să facă schimb de informații privind obiectivele de referință. De asemenea, Comisia poate organiza, în orice moment, misiuni de experți în acest sens în România. Autoritățile române oferă Comisiei sprijinul necesar în acest context.

Articolul 2

Comisia va transmite, pentru prima dată în iunie 2007, Parlamentului European și Consiliului propriile comentarii și concluzii privind raportul prezentat de România.

Comisia va prezenta din nou un raport în funcție de evoluția situației și cel puțin o dată la fiecare șase luni.

Articolul 3

Prezenta decizie intră în vigoare numai sub rezerva și la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează statelor membre.

[...]

ANEXĂ

Obiectivele de referință pe care România trebuie să le atingă, prevăzute la articolul 1:

- 1. Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și administrativă.*
- 2. Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.*
- 3. Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.*
- 4. Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.”*

B. Dreptul național

7. Constituția României prevede:

„Articolul 61

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

[...]

Articolul 126

(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

[...]

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

[...].”

8. Titlul V din Constituția României cuprinde următoarele dispoziții cu privire la Curtea Constituțională:

„Articolul 142

(1) Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.

(2) Curtea Constituțională se compune din nouă judecători, numiți pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

(3) Trei judecători sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României.

(4) Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani.

(5) Curtea Constituțională se înnoiește cu o treime din judecătorii ei, din 3 în 3 ani, în condițiile prevăzute de legea organică a Curții.

Articolul 143

Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Articolul 144

Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

Articolul 145

Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.

Articolul 146

Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

[...]

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;

e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;

[...]

Articolul 147

(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

[...]

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”

9. *Articolul 148 din Constituția României prevede următoarele:*

„(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei

Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

[...]

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

[...].”

10. Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede următoarele:

„Articolul 3

(1) Atribuțiile Curții Constituționale sunt cele stabilite de Constituție și de prezenta lege.

(2) În exercitarea atribuțiilor care îi revin Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale.

(3) Competența Curții Constituționale, stabilită potrivit alin. (2), nu poate fi contestată de nicio autoritate publică.

[...]

Articolul 31

(1) Decizia prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare este definitivă și obligatorie.

(2) În caz de admitere a excepției, Curtea se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate prevederile menționate în sesizare.

(3) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

[...]

Articolul 34

(1) Curtea Constituțională soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii.

[...]

Articolul 36

Decizia prin care se soluționează conflictul juridic de natură constituțională este definitivă și se comunică autorului sesizării, precum și părților aflate în conflict, înainte de publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

11. Articolele 53, 54, 102, 138, 143, 281 și 342 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare „Codul de procedură penală”) prevăd următoarele:

„Articolul 53

Judecătorul de drepturi și libertăți este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, soluționează, în cursul urmăririi penale, cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări privind:

[...]

e) încuviințarea perchezițiilor, a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;

[...]

Articolul 54

Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia:

a) verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror;

b) verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală;

[...]

Articolul 102

[...]

(2) Probele obținute în mod nelegal nu pot fi folosite în procesul penal.

(3) Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei.

[...]

Articolul 138

(1) Constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare următoarele:

a) interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță;

[...]

c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;

[...]

Articolul 143

(1) Procurorul sau organul de cercetare penală întocmește un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică, în care sunt consemnate rezultatele activităților efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz, data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s-a încheiat.

[...]

Articolul 281

(1) Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind:

[...]

b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;

[...]

(2) Nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere.

(3) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. a)-d) poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) trebuie invocată:

a) până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare;

b) în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecății;

c) în orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit încălcarea, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

[...]

Articolul 342

Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.”

12. Articolul 142 alineatul (1) din Codul de procedură penală, în versiunea în vigoare înainte de 14 martie 2016, era redactat astfel:

„Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției ori de alte organe specializate ale statului.”

13. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede la articolul 99:

„Constituie abateri disciplinare:

[...]

ș) nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii;[...].”

14. Prin două acorduri (denumite „protocoale”) încheiate la 4 februarie 2009 și, respectiv, la 8 decembrie 2016, între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații (denumit în continuare „SRI”), acesta din urmă a fost însărcinat cu punerea în executare a unor măsuri de supraveghere tehnică, cum ar fi interceptarea comunicațiilor, în temeiul articolului 142 din Codul de procedură penală.

15. Prin Decizia nr. 51/2016 din 16 februarie 2016, Curtea Constituțională a României (denumită în continuare „Curtea Constituțională”) a declarat neconstituțional articolul 142 din Codul de procedură penală, în măsura în care această dispoziție permite procurorului să dispună punerea în executare a unei măsuri de supraveghere tehnică „de către alte organisme specializate ale statului”. Curtea

Constituțională a statuat că această expresie este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, nepermițând subiecților să înțeleagă care sunt aceste organe abilitate să realizeze măsuri cu un grad ridicat de intruziune în viața privată a persoanelor. Curtea a mai precizat că această decizie se aplică cauzelor pendinte, aflate pe rolul instanțelor de judecată.

16. Ca urmare a acestei decizii, articolul 142 alineatul (1) din Codul de procedură penală a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 6/2016, cu efect de la 14 martie 2016, după cum urmează:

„Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.”

17. Ulterior, prin Decizia nr. 302/2017 din 4 mai 2017, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional articolul 281, alineatul (1) litera b) din Codul de procedură penală, în măsura în care această dispoziție nu prevede aplicarea nulității absolute în cazul încălcării dispozițiilor privind competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală. În această privință, Curtea Constituțională a apreciat că legiuitorul nu și-a îndeplinit obligația de a respecta principiul legalității, încălcând astfel articolul 1 alineatele (3) și (5), precum și articolul 21 alineatul (3) din Constituția României.

18. În fine, prin Decizia nr. 26/2019 din 16 ianuarie 2019, Curtea Constituțională a constatat existența unui „conflict juridic de natură constituțională” între Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești, pe de altă parte, decurgând din încheierea între respectivul parchet și SRI a protocoalelor din 4 februarie 2009 și 8 decembrie 2016 și exercitarea, în mod necorespunzător, a controlului parlamentar asupra activității SRI. Curtea a dispus, de asemenea, ca Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești, precum și Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și unitățile subordonate să verifice, în cauzele pendinte, în ce măsură s-a produs o încălcare a dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală și să dispună măsurile legale corespunzătoare.

II. SITUAȚIA DE FAPT, ACȚIUNEA PRINCIPALĂ ȘI ÎNTREBĂRILE PRELIMINARE

19. Serviciul Teritoriul Oradea al Direcției Naționale Anticorupție, denumită în continuare „DNA”, a trimis în judecată pe KI, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de cumpărare de influență și de dare de mită, LJ, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de complicitate la cumpărarea de influență și complicitate la dare de mită, JH, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de trafic de influență și luare de mită și IG, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de luare de mită.
20. Prin încheierea din 27 ianuarie 2017, judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Bihor a respins cererile prezentate de inculpații KI și LJ referitoare la excluderea, în conformitate cu Decizia nr. 51/2016 a Curții Constituționale, a mijloacelor de probă constând în procesele-verbale de redare a interceptărilor rezultate din punerea în executare a mandatelor de supraveghere. Prin aceeași încheiere, judecătorul de cameră preliminară a Tribunalului Bihor a decis începerea judecării cu privire la inculpații KI, LJ, JH și IG pentru infracțiunile enunțate la punctul anterior.
21. Prin încheierea din 10 mai 2017, judecătorul de cameră preliminară din cadrul Curții de Apel Oradea a respins contestația formulată de inculpați împotriva încheierii din 27 ianuarie 2017. În această privință, Curtea de Apel Oradea a reținut că Decizia nr. 51/2016 a Curții Constituționale era inaplicabilă măsurilor de supraveghere tehnică dispuse în cauză, respectiva decizie fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 14 martie 2016 și producându-și efectele numai pentru viitor, conform articolului 147 alineatul (4) din Constituție.
22. După ce cauza a intrat în faza de judecată, inculpatul IG a adresat, la data de 9 mai 2018, o solicitare instanței de trimitere pentru ca aceasta să facă cercetări dacă DNA cooperase cu SRI în cadrul fazei de urmărire penală, în baza protocolului încheiat între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și SRI. Ulterior, KI și LJ au adresat solicitări similare, invocând Deciziile Curții Constituționale nr. 51/2016, nr. 302/2017 și 26/2019.
23. La 3 octombrie 2018, JH a solicitat constatarea nulității absolute a procedurii de punere în executare a mandatelor de supraveghere și, în consecință, excluderea din

materialul probatoriu a tuturor proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică, invocând, în plus față de cererile precedente din faza de cameră preliminară, Decizia nr. 302/2017 a Curții Constituționale.

24. S-a constatat că nouă mandate de supraveghere tehnică, emise de judecătorii de drepturi și libertăți din cadrul Curții de Apel Oradea și din cadrul Tribunalului Bihor, au fost puse în executare, cu sprijinul tehnic al SRI, înainte de modificarea articolului 142 din Codul de procedură penală menționată la punctul 16 de mai sus.
25. Astfel, pentru a se putea pronunța asupra solicitării de excludere a mijloacelor de probă, instanța de trimitere a considerat necesară clarificarea prealabilă a tuturor aspectelor relevante privind interpretarea dreptului Uniunii și a decis să adreseze Curții de Justiție următoarele întrebări preliminare:

„1. Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV) instituit potrivit Deciziei 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 și cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român?

2. Articolul 2, corelat și cu articolul 4 alin. (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, trebuie interpretate în sensul că în cadrul obligației statului membru de a respecta principiile statului de drept se înscrie și necesitatea ca România să respecte cerințele impuse prin rapoartele din cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare (MCV), instituit potrivit Deciziei nr. 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006, inclusiv în privința abținerii intervenției unei curți constituționale, o instituție politico-jurisdicțională, de a interpreta legea și de a stabili modul concret și obligatoriu de aplicare a ei de către instanțele judecătorești, competență exclusivă atribuită autorității judecătorești și de a institui norme legale noi, competență exclusivă atribuită autorității legislative? Dreptul Uniunii Europene impune înlăturarea efectelor unei astfel de decizii pronunțate de o curte constituțională? Dreptul Uniunii Europene se opune existenței unei norme interne care reglementează răspunderea disciplinară pentru magistratul care înlătură de la aplicare decizia Curții Constituționale, în contextul întrebării formulate?

3. Principiul independenței judecătorilor, consacrat de articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, astfel cum a fost interpretat prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (Marea Cameră, Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), se opune substituirii competențelor lor de deciziile Curții Constituționale (Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, Decizia nr. 302 din 4 mai 2017 și Decizia nr. 26/16.01.2019), cu consecința lipșirii de previzibilitate a procesului penal (aplicare retroactivă) și a imposibilității interpretării și aplicării legii la cauza concretă? Dreptul Uniunii Europene se opune existenței unei norme interne

care reglementează răspunderea disciplinară pentru magistratul care înlătură de la aplicare decizia Curții Constituționale, în contextul întrebării formulate?”

III. ANALIZA JURIDICĂ

1. *Observații introductive*

26. Potrivit instanței de trimitere, rezultă în esență din Deciziile nr. 51/2016, nr. 302/2017 și nr. 26/2019 ale Curții Constituționale, coroborate, că procesele-verbale de consemnare a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică puse în executare de către SRI sau cu sprijinul tehnic al SRI, chiar înainte de publicarea Deciziei nr. 51/2016 în Monitorul Oficial, intervenită la 14 martie 2016, trebuie să fie excluse ca elemente de probă în toate procedurile penale pendinte.

2. *Cu privire la prima întrebare preliminară*

27. Prin această întrebare, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă cerințele formulate în rapoartele întocmite de către Comisie în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare (MCV) au un caracter obligatoriu pentru România.

28. Comisia consideră că, pentru a răspunde la această întrebare, se impune o prezentare succintă a MCV și a contextului în care a fost formulată această întrebare preliminară.

29. Articolul 37 din Actul de aderare împuternicește Comisia să adopte măsurile necesare în cazul unui risc iminent de perturbare semnificativă a bunei funcționări a pieței interne, ca urmare a neîndeplinirii de către România a angajamentelor asumate în contextul negocierilor de aderare. De asemenea, Articolul 38 împuternicește Comisia să adopte măsurile necesare în cazul unui risc iminent privind apariția unor deficiențe grave în România în ceea ce privește transpunerea, stadiul aplicării sau al asigurării respectării actelor adoptate în temeiul Titlului VI din Tratatul UE sau al actelor adoptate în temeiul Titlului IV din Tratatul CE.

30. Pe baza acestor dispoziții ale Actului de aderare și ca urmare a Concluziilor Consiliului,¹ a fost adoptată Decizia Comisiei 2006/928/CE din 13 decembrie 2016 (denumită în continuare „Decizia MCV”), care a instituit un mecanism de cooperare și de verificare în vederea rezolvării anumitor deficiențe în ceea ce privește reforma judiciară și lupta împotriva corupției. Astfel, în urma evaluării pregătirii României pentru aderarea la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, Comisia a identificat anumite chestiuni rămase nerezolvate, în special în ceea ce privește responsabilizarea și eficiența sistemului judiciar și ale organelor de aplicare a legii, domenii în care erau încă necesare progrese suplimentare pentru a garanta capacitatea acestor organe de a aplica măsurile adoptate pentru a institui piața internă și spațiul de libertate, securitate și justiție.²
31. În consecință, Decizia MCV stabilește o serie de obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, incluse în Anexa deciziei, după cum urmează:
1. Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și administrativă.
 2. Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.
 3. Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.
 4. Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.
32. În vederea atingerii acestor obiective și a verificării progreselor realizate de către România, Decizia MCV stabilește un mecanism constând în prezentarea de rapoarte periodice către Comisie privind progresele înregistrate pentru fiecare obiectiv și acordarea de ajutor de tehnic, de către Comisie, prin diverse mijloace și schimb de informații privind obiectivele de referință. Pe această bază, Comisia

¹ Concluziile Consiliului din 17 octombrie 2006 (13339/06).

² A se vedea considerentul 4 din Decizia MCV.

trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului rapoarte periodice cuprinzând comentariile și concluziile sale privind progresele înregistrate de România.

33. Potrivit Deciziei MCV, în cazul în care România nu ar reuși să atingă obiectivele de referință în mod corespunzător, Comisia poate lua măsuri de salvagardare suplimentare în temeiul articolelor 37 și 38 din Actul de aderare, cum ar fi suspendarea obligației statelor membre de a recunoaște și executa, în condițiile stabilite de legislația Uniunii, hotărârile judecătorești și deciziile judiciare din România, precum mandatele de arestare europene.³
34. Din anul 2007 până în prezent, Comisia a cooperat în mod constant cu România în cadrul MCV și a adoptat 18 rapoarte (anuale sau bi-anuale) către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România. În aceste rapoarte, Comisia analizează evoluțiile față de rapoartele precedente și formulează „recomandări” în vederea îndeplinirii fiecăruia dintre obiectivele de referință. Rapoartele sunt însoțite de documente de lucru ale serviciilor Comisiei („rapoarte tehnice”), care prezintă în mod aprofundat informațiile pe care Comisia le-a utilizat ca bază a evaluării. În general, pentru întocmirea rapoartelor sunt valorificate contactele cu autoritățile române, cu alte state membre, cu societatea civilă, cu organizațiile internaționale, cu experți independenți și cu diverse alte surse.⁴
35. Atât concluziile rapoartelor MCV, cât și metodologia utilizată de Comisie s-au bucurat în mod constant de sprijinul Consiliului, afirmat în concluziile anuale ale Consiliului cu privire la MCV, care au fost adoptate de statele membre în unanimitate.
36. Ultimul raport MCV adoptat de Comisie este cel din noiembrie 2018.⁵ Acest raport a analizat ultimele evoluții ale situației și a constatat un regres față de

³ A se vedea considerentul 7 din Decizia MCV.

⁴ Rapoartele sunt disponibile pe pagina de Internet a Comisiei: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/rule-law/assistance-bulgaria-and-romania-under-cvm/reports-progress-bulgaria-and-romania_ro

⁵ Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, 13.11.2018, COM(2018)851, însoțit de Documentul de lucru al serviciilor Comisiei – România: Raport tehnic, SWD(2018)551.

progresele semnificative înregistrate în ultimii 10 ani, astfel cum acestea au fost reflectate în evaluarea pozitivă de la începutul anului 2017. În raportul său din ianuarie 2017, Comisia formulase 12 recomandări care erau considerate suficiente pentru încheierea MCV, cu excepția cazului în care evoluția situației ar fi inversat în mod clar sensul progreselor. Or, o serie de măsuri luate între timp de România, descrise pe larg în ultimul raport al Comisiei, au avut un impact negativ în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de referință stabilite prin MCV.

37. Referitor la reforma sistemului judiciar, principalul regres constă în modificarea, în cursul anului 2018, a celor trei legi ale justiției (Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii), care reprezentau o bază esențială pentru evaluarea pozitivă din cadrul raportului MCV din ianuarie 2017. Printre principalele dispoziții problematice care au fost identificate de Comisie în raportul MCV din noiembrie 2018 se numără crearea unei secții speciale de urmărire penală pentru anchetarea infracțiunilor comise de magistrați, noile dispoziții privind răspunderea materială a magistraților pentru deciziile luate, un sistem nou de pensionare anticipată, restricții privind libertatea de exprimare în cazul magistraților și noi motive de revocare a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii. Potrivit raportului Comisiei, există riscul ca aceste elemente – fiecare în parte, dar și în contextul efectului lor cumulat – să conducă la presiuni asupra judecătorilor și procurorilor și, în cele din urmă, să submineze independența, precum și eficiența și calitatea sistemului judiciar, aspect evidențiat și de o serie de observatori externi, în special Comisia de la Veneția și Grupul de state împotriva corupției (GRECO) din cadrul Consiliului Europei.⁶
38. În acest context, ultimul raport MCV conține anumite recomandări suplimentare în vederea remedierii situației actuale, inclusiv suspendarea imediată a punerii în aplicare a legilor justiției și a ordonanțelor de urgență subsecvente și revizuirea legilor justiției, ținând seama pe deplin de recomandările formulate în cadrul MCV, precum și de recomandările Comisiei de la Veneția și ale GRECO.⁷

⁶ Raportul MCV din noiembrie 2018 [COM(2018)851], p. 3 și 4.

⁷ Raportul MCV din noiembrie 2018 (COM(2018)851), p. 19.

39. În privința sintagmei „cerințele formulate în rapoarte”, cuprinsă în prima întrebare, Comisia apreciază că instanța de trimitere se referă, în special, la „recomandările” formulate de Comisie în urma analizei progreselor înregistrate în vederea atingerii obiectivelor de referință. De asemenea, instanța de trimitere are în vedere atât ipoteza unei obligativități directe a rapoartelor MCV, cât și ipoteza necesității de respecta cerințele rapoartelor MCV ca parte a unei obligații generale de a respecta principiile statului de drept, în conformitate cu articolul 2 și cu articolul 4 alineatul (3) din TUE.
40. Trebuie subliniat, de la început, că rapoartele conținând „recomandările” formulate de Comisie în cadrul MCV sunt adresate nu în mod direct României, ci Parlamentului European și Consiliului, conform dispozițiilor articolului 2 din Decizia MCV. Aceste recomandări reprezintă concluziile Comisiei în urma analizei sale privind progresele înregistrate de România cu privire la fiecare dintre obiectivele de referință. Recomandările au, pe de o parte, rolul de sprijini România în procesul de realizare a obiectivelor stabilite prin Decizia MCV, ca urmare a cooperării strânse dintre Comisie și România în cadrul acestui mecanism. Pe de altă parte, recomandările au ca scop informarea completă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la evoluția situației din România în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de referință. Pe baza analizei realizate de Comisie, Parlamentul European și Consiliul pot lua poziție cu privire la evoluțiile din cadrul MCV.⁸
41. De asemenea, cerințele rapoartelor MCV poartă titulatura de „recomandări” și sunt redactate – în acord cu această titulatură – într-un mod neobligatoriu.⁹ Chiar în situația în care secțiunile rapoartelor MCV intitulate „recomandări” ar fi considerate recomandări în înțelesul articolului 288 alineatul (5) TFUE, acestea nu ar fi obligatorii, astfel cum se menționează în mod expres în această prevedere a Tratatului. În plus, în opinia Comisiei, aceste secțiuni ale rapoartelor MCV nu ar trebui considerate recomandări în înțelesul articolului 288 alineatul (5) TFUE,

⁸ A se vedea, de exemplu, cele mai recente concluzii ale Consiliului privind mecanismul de cooperare și verificare, adoptate la 11 decembrie 2018 (15187/18), precum și Rezoluția Parlamentului European din 13 noiembrie 2018 referitoare la statul de drept în România [2018/2844(RSP)].

⁹ De exemplu, Raportul MCV din noiembrie 2018 [COM(2018)851, p. 19] precizează că „*Pentru remediarea situației, se recomandă următoarele măsuri: [...]*” (subl. ns.).

având în vedere că nu sunt adoptate în temeiul articolului 292 TFUE sau al unei alte dispoziții de drept al Uniunii care să prevadă adoptarea de „recomandări”.

42. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, pentru a stabili dacă un act adoptat de o instituție a Uniunii produce efecte juridice obligatorii, este necesar să se examineze substanța acestui act și să se evalueze efectele menționate în lumina unor criterii obiective, cum este conținutul aceluiași act, ținându-se seama, dacă este cazul, de contextul adoptării sale, precum și de competențele instituției care este autoarea acestuia.¹⁰
43. Având în vedere precizările de mai sus în ceea ce privește conținutul rapoartelor MCV, inclusiv modul de redactare a acestora, contextul în care se înscriu aceste rapoarte, precum și competențele Comisiei în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, rezultă că recomandările formulate în rapoartele MCV nu produc efecte juridice obligatorii pentru România.
44. Cu toate acestea, Comisia precizează că Decizia 2006/928/CE privind stabilirea MCV, coroborată cu principiul cooperării loiale consacrat la articolul 4 alineatul (3) din TUE, impune României o serie de obligații în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare.
45. Astfel, potrivit articolului 1 din Decizia MCV, România trebuie să prezinte Comisiei rapoarte periodice privind progresele înregistrate în vederea atingerii obiectivelor de referință și să ofere Comisiei sprijinul necesar în ceea ce privește colectarea și schimbul de informații privind obiectivele de referință, precum și organizarea misiunilor de experți în acest sens în România.
46. De asemenea, având în vedere că obiectivele de referință stabilite în cadrul MCV concretizează condițiile stabilite prin Tratatul de aderare, în conformitate cu valorile și principiile dreptului Uniunii consacrate la articolele 2, 6 și 19 (1) din TUE și la articolul 47 din cartă, iar Decizia MCV a fost adoptată în temeiul articolelor 37 și 38 din Actul de aderare cu scopul de a rezolva o serie de deficiențe în ceea ce privește respectarea acestor valori și principii de către România, în

¹⁰ Hotărârea Belgia/Comisia, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punctele 32 și urm.

vederea aderării la Uniunea Europeană, Comisia consideră că România are o obligație de cooperare specifică în cadrul MCV.

47. Astfel, cu privire la MCV, principiul cooperării loiale a României cu Uniunea nu poate fi limitat la raportările către Comisie a progreselor realizate și la sprijinul tehnic acordat Comisiei în analiza acestor rapoarte, ci trebuie să cuprindă și obligația României de a ține cont de recomandările formulate de Comisie în rapoartele MCV atunci când ia măsuri legislative sau administrative în domeniile acoperite de obiectivele de referință stabilite în anexa Deciziei MCV, în vederea atingerii fiecăruia dintre aceste obiective.
48. În acest context, trebuie menționat că, deși gradul de detaliere al recomandărilor diferă în funcție de concluziile Comisiei cu privire la aspectele specifice analizate, recomandările reflectă în general conținutul unor norme obligatorii de drept al Uniunii, care trebuie așadar respectate de toate statele membre, cum ar fi principiul statului de drept prevăzut la articolul 2 din TFUE și principiul independenței justiției consacrat la articolul 19 din TUE și la articolul 47 din cartă.
49. Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că ar trebui să se răspundă la prima întrebare preliminară în sensul că rapoartele întocmite de Comisie în temeiul articolului 2 din Decizia 2006/928/CE, și în special recomandările formulate în aceste rapoarte, nu produc efecte juridice obligatorii pentru România. Cu toate acestea, conform dispozițiilor articolului 4 alineatul (3) din TUE, România trebuie să mențină un dialog constructiv cu Comisia în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare și să țină cont de recomandările formulate de Comisie în rapoartele de mai sus atunci când ia măsuri legislative sau administrative în domeniile acoperite de obiectivele de referință stabilite în anexa Deciziei 2006/928/CE.

3. Cu privire la a doua întrebare preliminară

50. A doua întrebare preliminară se bazează pe premisa că rapoartele întocmite de Comisie în temeiul articolului 2 din Decizia 2006/928/CE, și în special recomandările formulate în aceste rapoarte, produc efecte juridice obligatorii pentru România.

51. Or, după cum reiese din răspunsul la prima întrebare preliminară, această premisă este nefondată.
52. Dat fiind că a doua întrebare preliminară menționează cerințele care decurg din respectarea valorii statului de drept, trebuie învederat că, potrivit jurisprudenței Curții, articolul 19 din TUE concretizează valoarea statului de drept afirmată la articolul 2 din TUE. Or, cerințele care decurg din dispozițiile articolului 19 din TUE pentru decizia în care instanța de trimitere este chemată să se pronunțe în procedura principală fac obiectul celei de a treia întrebări preliminare.
53. Din aceste motive, nu este necesar să se răspundă separat la a doua întrebare preliminară.

4. Cu privire la a treia întrebare preliminară

54. Cea de a treia întrebare preliminară abordează Deciziile nr. 51/2016, nr. 302/2017 și nr. 26/2019 ale Curții Constituționale din perspectiva respectării independenței jurisdicționale. Comisia consideră că este util să reformuleze întrebarea după cum urmează: Cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie ale curții constituționale a statului membru al instanței naționale, inclusiv atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la acțiunea aflată pe rolul instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză?
55. Articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din Cartă, pare să fie relevant pentru decizia prin care se pune capăt acțiunii principale, deoarece, în acțiunea principală, instanței de trimitere i s-ar putea solicita să interpreteze și să aplice articolul 325 din TFUE, din moment ce unele dintre infracțiunile pentru care persoanele vizate sunt acuzate ar fi putut aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii.

56. Potrivit aprecierii instanței de trimitere, Curtea Constituțională este un organ exterior puterii judecătorești iar faptul că deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii pentru instanța de trimitere aduce atingere propriei independențe a acesteia din urmă în calitate de instanță (punctul 13.30 din decizia de trimitere).
57. Pentru o instanță, precum Tribunalul Bihor, obligativitatea deciziilor unei curți constituționale nu afectează, în sine, independența jurisdicțională a instanței în cauză, cu condiția ca, la rândul său, curtea constituțională să fi fost înființată și să funcționeze în conformitate cu cerințele articolului 47 din Cartă, și anume ca „[o] instanță [judecătorească] independent[ă] și imparțial[ă], constituită în prealabil prin lege”.
58. Articolele 142-147 din Constituția României instituie Curtea Constituțională drept organ cu caracter jurisdicțional având drept obiectiv asigurarea respectării Constituției.
59. Instanța de trimitere nu menționează nicio împrejurare din care ar rezulta că cerințele independenței și imparțialității nu sunt îndeplinite de Curtea Constituțională. În particular, modul de desemnare a membrilor, durata mandatului lor și garanțiile de independență par să îndeplinească cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din Cartă. În conformitate cu articolul 142 din Constituție, trei dintre cei nouă judecători ai Curții Constituționale sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României. Aceștia sunt numiți pentru un mandat de nouă ani, care nu poate fi reînnoit. Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani. Potrivit articolului 143, judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior. Articolul 144 stabilește incompatibilități stricte care vizează garantarea independenței, care este prevăzută în termeni foarte clari la articolul 145.
60. Trimiterea preliminară nu cuprinde nicio informație care să sugereze că, în general sau în ceea ce privește Deciziile nr. 51/2016, nr. 302/2017 și nr. 26/2019, Curtea Constituțională nu ar fi acționat ca o instanță independentă și imparțială,

constituită în prealabil prin lege, astfel cum se prevede în dispozițiile citate din Constituție, sau că membrii săi nu ar fi respectat imparțialitatea subiectivă și obiectivă impusă de articolul 47 din cartă.

61. În ceea ce privește Decizia nr. 26/2019, Comisia ar dori să amintească, de asemenea, faptul că Curtea Constituțională a acționat în limitele competențelor sale și, în special, ale atribuției care îi este conferită prin articolul 146 litera e) din Constituția României, potrivit căruia aceasta „soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii”. Mai concret, Comisia observă că punctele 117-137 din Decizia nr. 26/2019 a Curții Constituționale sunt consacrate chestiunii admisibilității cererii președintelui Camerei Deputaților și, în special, răspunsului la întrebarea dacă respectiva cauză privește un „conflict juridic de natură constituțională”. Curtea Constituțională a concluzionat că cererea este admisibilă, dar nu a luat această decizie decât în urma unui lung raționament.
62. În aceste condiții, nu pare necesar, în ceea ce privește prezenta cauză privind o cerere de decizie preliminară, să se exprime o poziție nici cu privire la temeinicia interpretării diferitelor dispoziții de natură constituțională sau legislativă elaborate de Curtea Constituțională, nici cu privire la aplicarea *ratione temporis* a deciziilor Curții Constituționale și la chestiunile având legătură cu securitatea juridică care ar putea decurge din acestea și la care instanța de trimitere face referire în mod implicit în cadrul celei de a treia întrebări preliminare. Acestea sunt chestiuni de drept intern a căror soluționare este de competența instanțelor naționale, cu respectarea dreptului Uniunii. În ceea ce privește, mai concret, securitatea juridică, Comisia remarcă totuși că excluderea ca elemente de probă a proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică puse în executare de către SRI sau cu sprijinul tehnic al SRI, chiar înainte de publicarea Deciziei nr. 51/2016 în Monitorul Oficial, intervenită la 14 martie 2016, nu este în defavoarea particularilor.
63. În fine, în ceea ce privește împrejurarea menționată la punctul 13.45 din decizia de trimitere, potrivit căreia judecătorul care a efectuat prezenta trimitere preliminară se află „în etapa verificării prealabile a cercetării disciplinare... pentru motivul că

judecătorul a amânat momentul soluționării cererii de excludere a probelor, pentru că a înțeles să inițieze dialogul cu CJUE și pentru că nu a procedat de îndată la aplicarea deciziilor Curții Constituționale”, Comisia amintește că cerința de independență impune ca regimul disciplinar al celor care au îndatorirea de a judeca să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare.¹¹ Constituie o garanție inerentă a independenței judecătorilor faptul de a nu fi expuși unor sancțiuni disciplinare pentru exercitarea unei opțiuni precum cea de a transmite Curții o cerere de decizie preliminară sau de a alege să aștepte răspunsul la o astfel de cerere înainte de a se pronunța cu privire la fondul litigiului cu care sunt sesizați și care este de competența lor exclusivă.¹²

64. Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că ar trebui să se răspundă la a treia întrebare în sensul că cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, nu se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie a curții constituționale a statului membru al instanței naționale, inclusiv atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la acțiunea aflată pe rolul instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză.

¹¹ A se vedea, în acest sens, Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemul judiciar), cunoscută sub denumirea „LM”, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctele 64 și 67, precum și jurisprudența citată.

¹² Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19, EU:C:2019:110, punctul 47, precum și jurisprudența citată.

IV. CONCLUZII

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, Comisia are onoarea de a propune Curții să răspundă la întrebările preliminare după cum urmează:

„Rapoartele întocmite de Comisie în temeiul articolului 2 din Decizia 2006/928/CE, și în special recomandările formulate în aceste rapoarte, nu produc efecte juridice obligatorii pentru România. Cu toate acestea, conform dispozițiilor articolului 4 alineatul (3) din TUE, România trebuie să mențină un dialog constructiv cu Comisia în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare și să țină cont de recomandările formulate de Comisie în rapoartele de mai sus atunci când ia măsuri legislative sau administrative în domeniile acoperite de obiectivele de referință stabilite în anexa Deciziei 2006/928/CE.

Cerința de independență a instanțelor consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, interpretat în lumina articolului 47 din cartă, nu se opune ca o instanță națională, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să fie obligată, în temeiul dreptului național, să respecte o decizie a curții constituționale a statului membru al instanței naționale, inclusiv atunci când această decizie a fost pronunțată în urma unei proceduri care a fost inițiată nu de una dintre părțile la acțiunea aflată pe rolul instanței menționate, ci de un organ al statului membru în cauză.”

Hannes KRÄMER

Martin WASMEIER

Ion ROGALSKI

Agenți ai Comisiei